

Laidiens: 27.01.2005., Nr. 15

Satiksmes ministrijas noteikumi Nr.19

Rīgā 2003.gada 25.augustā

Latvijas jūrnieku sagatavošanas, sertificēšanas un sardzes pildīšanas noteikumi

Izdoti saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 26. panta otro daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Šie noteikumi nosaka jūrnieku sagatavošanas, sertificēšanas un sardzes pildīšanas kārtību Latvijas Republikā.
2. Jūrnieku sagatavošana, sertificēšana un sardzes pildīšana Latvijas Republikā notiek saskaņā ar Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (SJO) 1978.gada Starptautisko konvenciju par jūrnieku sagatavošanu un diplomēšanu, kā arī sardzes pildīšanu, ar turpmākajiem grozījumiem (turpmāk tekstā — Konvencija).

II. Kvalifikācijas dokumenti

3. Latvijas jūrnieku kvalifikācijas dokumentus (kompetences sertifikātus, kvalifikācijas apliecības, apstiprinājumus, kursu apliecības un citus profesionālo kvalifikāciju vai kompetenci apliecinošus dokumentus) izsniedz bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības “Latvijas Jūras administrācija” (turpmāk tekstā — Jūras administrācija) Jūrnieku reģistrs (turpmāk tekstā — Jūrnieku reģistrs, angļu valodā “*Latvian Registry of Seamen*”).
4. Kuģu kapteiņiem (kuģa īpašnieka pilnvarotai personai, kas ir atbildīga par kuģa vispārējo vadību un kuģošanas drošību) un virsniekiem atbilstoši noteikumos noteiktajam kompetences līmenim izsniedz kompetences sertifikātu (1.pielikums) un tā apstiprinājumu (2.pielikums). Apstiprinājums ir derīgs uz laiku līdz pieciem gadiem, ja nav citu ierobežojumu.
5. Apstiprinājums ir atbilstoši starptautisko tiesību normām Latvijas Republikas vai citas valsts kompetentas institūcijas izsniegts dokuments, kas apliecina kompetences sertifikāta īpašnieka profesionālās kompetences atbilstību Konvencijas prasībām un dod tiesības ieņemt amatus uz noteikta tipa kuģiem ar ierobežojumiem, ja tādi ir.
6. Ierindas jūrniekiem izsniedz kvalifikācijas apliecību (dokumentu, kas apliecina tā īpašnieka kompetences līmeni) (3.pielikums).
7. Jūrniekiem, sertificētiem atbilstoši Latvijā spēkā esošām tiesību normām (nekonvencionālās normas): mehāniķim uz kuģiem ar galveno dzinēja jaudu (kuģa galvenā(o) dzinēja(u) kopējo efektīvo jaudu kilovatos (kW), kas norādīta Kuģa reģistrācijas apliecībā) līdz 750 kW, saldēšanas iekārtu mehāniķim, kuģa elektromehāniķim, kuģa pavāram, izsniedz kompetences sertifikātu vai kvalifikācijas apliecību bez apstiprinājuma (4.pielikums, 5.pielikums). Zvejas kuģu (kuģu, kuri tiek izmantoti zivju vai citu jūras dzīvo resursu iegūšanai komerciālos

nolūkos), kuru garums ir līdz 45 metriem, personāla sertificēšanas kārtību nosaka satiksmes ministra izdoti noteikumi par Latvijas zvejas kuģu personāla sertificēšanu.

8. Pārējiem jūrniekiem, kuru kvalifikācijas un/vai amata prasības nav pakļautas starptautisko konvenciju uzraudzībai, izdod nacionālos (nekonvencionālos) kvalifikācijas sertifikātus/apliecības satiksmes ministra noteiktā kārtībā.

9. Ārkārtējas nepieciešamības gadījumā, ja pēc Jūras administrācijas atzinuma tas neradīs draudus cilvēkiem, īpašumam vai videi, Jūrnieku reģistrs, pēc kuģa īpašnieka pieprasījuma, jūrniekam var atļaut uz laiku līdz sešiem mēnešiem ieņemt tādu amatu uz kuģa, kura ieņemšanai jūrniekam nav attiecīga kvalifikācijas dokumenta. Kapteinim un vecākajam mehāniķim šādu atļauju var izsniegt tikai nepārvaramas varas (*force majeure*) gadījumā uz iespējami īsāku laiku. Radio personālam šādu atļauju var izsniegt atbilstoši Radiosakaru Reglamentam (Vispasaules telekomunikāciju savienības Radiosakaru Reglamentam, kas ir 1998.gada Starptautiskās elektrosakaru konvencijas pielikums).

10. Noteikumu 9.punktā minēto atļauju (6.pielikums) var piešķirt personai, kura sertificēta atbilstoši šiem noteikumiem, vienu pakāpi zemākam amatam. Ja zemākam amatam šie noteikumi neparedz kompetences sertifikāta izsniegšanu, atļauju var piešķirt personai, kura satiksmes ministra noteiktajā kārtībā pierādījusi savas kvalifikācijas un pieredzes atbilstību pieprasītajam amatam. Kuģa īpašnieks pēc iespējas īsākā laikā nodrošina šādas personas aizstāšanu ar attiecīgi sertificētu speciālistu.

11. Ārvalstu kuģu kapteiņiem un virsniekiem, kuri vēlas strādāt uz Latvijas karoga kuģiem un kuriem ir ārvalstīs izsniegti, Konvencijai atbilstoši kompetences sertifikāti, izsniedz atzīšanas apstiprinājumu (7.pielikums). Šādam apstiprinājumam tiek piešķirts individuāls numurs, kas var būt apstiprināmā ārvalsts sertifikāta numurs, ja tas ir individuāls.

12. Kapteiņu, virsnieku un ierindas jūrnieku kvalifikācijas dokumentus izdod latviešu valodā ar tulkojumu angļu valodā.

13. Kvalifikācijas dokumenti un medicīnas sertifikāti pastāvīgi ir pieejami uz kuģa, kur strādā šo dokumentu īpašnieks.

14. Kvalifikācijas dokumentu nozaudēšanas gadījumā tā īpašnieks šo dokumentu pasludina par nederīgu, ievietojot sludinājumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Jaunu dokumentu izsniedz ne agrāk kā vienu mēnesi pēc minētā sludinājuma publicēšanas.

III. Jūrnieku kvalifikācijas prasības piekrastes kuģošanā

15. Latvijas kuģu kapteiņus un virsniekus, kuri strādā uz kuģiem piekrastes kuģošanas rajonā, sertificē atbilstoši šo noteikumu prasībām. Piekrastes kuģošanas rajons ietver Baltijas jūru, ieskaitot tās līčus un šaurumus, līdz Skāgena raga ziemeļu platuma 57° 44,8' paralēlei rietumos.

16. Ārvalstu karogu kuģu kapteiņiem un stūrmaņiem, kuģojot Latvijas piekrastes ūdeņos, jābūt sertificētiem atbilstoši kompetences standartiem, kas pielīdzināti šo noteikumu prasībām.

17. Jūrnieki, kuri strādā uz Latvijas karoga kuģiem piekrastes kuģošanas rajonos pie citu Konvencijas dalībvalstu krastiem, ir sertificēti atbilstoši attiecīgās valsts kompetences standartu prasībām, kuras nevar pārsniegt Konvencijas prasības attiecībā uz kuģiem ārpus piekrastes kuģošanas rajona.

IV. Noteikumu prasību izpildes kontrole

18. Visi jūras kuģi Latvijas ostās ir pakļauti kontrolei, ko veic Jūras administrācijas kuģu kontroles inspektori atbilstoši Ostas valsts vai Karoga valsts kontroles noteikumiem.

19. Kuģa apkalpes spējas pildīt savus pienākumus kuģu kontroles inspektors pārbauda gadījumos, ja:

19.1. kuģis ir izraisījis sadursmi, uzskrējis uz sēkļa vai aizskāris grunti;

19.2. notikusi nelikumīga kaitīgo vielu noplūde no kuģa;

19.3. kuģis bīstami manevrējis, neievērojot pieņemtos kuģošanas noteikumus vai drošas navigācijas praksi un kārtību;

19.4. kuģis ticis vadīts tādā veidā, ka ir radušās briesmas cilvēkiem, īpašumam vai apkārtējai videi.

20. Apstākļi, kas var radīt draudus cilvēkiem, īpašumam vai videi:

20.1. jūrniekam nav šiem noteikumiem atbilstoša kvalifikācijas dokumenta vai oficiālas izziņas par dokumentu nodošanu apstiprinājuma saņemšanai (8.pielikums);

20.2. kuģa apkalpes sastāvs neatbilst apliecībai par kuģa apkalpes minimālo sastāvu;

20.3. tiek pārkāpti Konvencijas un Kodeksa (SJO 1995.gada Jūrnieku sagatavošanas, diplomēšanas un sardzes pildīšanas kodeksa) VIII nodaļā noteiktie sardzes pildīšanas noteikumi;

20.4. sardzes sastāvā nav attiecīgas kvalifikācijas speciālista;

20.5. pēc kuģa iziešanas no ostas nav iespējams nodrošināt jūras pārgājienam pirmo vai nākamo sardzi ar personālu, kurš būtu atpūties un pilnībā gatavs sardzes pildīšanai.

21. Inspektoram normatīvajos aktos noteiktā kārtībā ir tiesības aizturēt attiecīgo kuģi, ja nav iespējams novērst jebkuru no šo noteikumu 20. punktā minētajiem apstākļiem.

V. Noteikumu pārkāpumu izmeklēšana un soda mēri

22. Latvijā reģistrētas kuģošanas kompānijas un Latvijas karoga kuģu kapteiņi ievēro šo noteikumu un Konvencijas prasības.

23. Kuģošanas kompānija ir kuģa īpašnieks vai jebkura organizācija, vai persona, operators vai berbouta fraktētājs, kas no kuģa īpašnieka uzņēmies atbildību par kuģa darbību, kā arī visus pienākumus un atbildību, ko kuģošanas kompānijām uzliek šie noteikumi.

24. Jūras administrācija organizē neatkarīgu izmeklēšanu jūrnieku nekompetences, kuģošanas kompānijas vai kapteiņa nepareizas darbības, vai bezdarbības gadījumos, kuri radījuši vai varēja radīt kaitējumu cilvēkiem, īpašumam vai videi.

25. Pamatojoties uz izmeklēšanas slēdzienu, Jūrnieku reģistrs jūrnieka kvalifikācijas dokumentus aiztur vai anulē.

26. Viltotu dokumentu atklāšanas gadījumā Jūrnieku reģistrs aiztur viltotos dokumentus, ziņo valsts tiesībsargājošām iestādēm un anulē uz viltotu dokumentu pamata izdotos kvalifikācijas dokumentus.

27. Kuģošanas kompāniju vai jūrnieku soda saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajām prasībām šādos gadījumos:

27.1. nav ievērotas šo noteikumu prasības;

27.2. kuģošanas kompānija nozīmējusi darbā uz kuģa darbinieku, kuram nav šiem noteikumiem atbilstošu kvalifikācijas dokumentu;

27.3. kuģa kapteinis atļāvis pildīt jebkādu funkciju vai pienākumu darbiniekam, kuram nav attiecīgā kvalifikācijas dokumenta. Šī apakšpunkta prasības neattiecas uz avārijas situāciju;

27.4. jūrnieks apzināti izmantojis viltotus dokumentus, lai pildītu funkcijas vai ieņemtu amatu, kam saskaņā ar šo noteikumu prasībām nepieciešams kompetences sertifikāts.

28. Jūrnieku reģistrs sadarbojas ar SJO dalībvalstīm, kuras paziņojušas par pārkāpumu izmeklēšanu attiecībā uz Latvijā reģistrētu kuģošanas kompāniju vai sertificētu jūrnieku.

VI. Jūrnieku apmācība un kompetences novērtēšana

1. Vispārējie noteikumi

29. Jūrnieku reģistrs izvērtē iesniegtās jūrnieku profesionālās izglītības programmas, kuras ir izstrādājušas Jūrniecības izglītības iestādes un kuras ir balstītas uz Kodeksa kompetences standartiem un SJO rekomendētiem paraugkursiem (SJO atzītām jūrnieku apmācības tipveida programmām, kuru mērķis ir palīdzēt jūrniecības izglītības iestādēm un speciālo apmācību kursiem sagatavot mācību programmas). Jūrnieku reģistrs izvērtētās programmas iesniedz atzīšanai Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamentā.

30. Instruktori (atbilstoši kvalificētas un sertificētas personas) izprot attiecīgās apmācības programmas un mācību vielas pasniegšanas metodiku un pārzina tehniskos līdzekļus.

31. Vērtētāji (atbilstoši kvalificētas personas noteikta līmeņa jūrnieku kompetences vērtēšanai) izprot pieprasīto kompetenci, tās novērtēšanas kritērijus un metodiku un ir kvalificēti novērtējamā jūrnieka specialitātē.

32. Jūrniecības izglītības iestāžu un kursu profesionālo priekšmetu pasniedzēji, instruktori un vērtētāji, tai skaitā uz mācību kuģiem, papildus šo noteikumu 30. punktā noteiktajām prasībām pabeidz speciālos apmācības kursus atbilstoši Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamenta atzītai programmai, kas ietver sevī praksi vērtētāja darbā.

33. Jūrniecības izglītības un profesionālās apmācības iestādes sadarbībā ar kuģošanas kompānijām nodrošina saviem studentiem pēc teorētiska kursa apgūšanas praktiskās apmācības uz kuģiem jūrā (Jūras prakse).

34. Kodeksa kompetences standartiem un Satiksmes ministrijas Jūrniecības departamenta atzītai programmai atbilstošu praktisko apmācību uz kuģa veic un tās rezultātus novērtē kuģa kapteiņa nozīmēti virsnieki.

35. Atbildīgās personas, kuras organizē jūrnieku praktisko apmācību un novērtēšanu uz kuģiem, pārzina attiecīgās apmācības programmas un Konvencijas prasības.

36. Jūrniecības izglītības iestādes praktikanta jūras prakses norise un rezultātu novērtējumi tiek dokumentēti jūras prakses pierakstu grāmatā. Pieraksti ir latviešu vai angļu valodā.

37. Prakses grāmatu uzrāda vērtēšanas komisijai.

38. Jūrnieku kompetences novērtēšanu atbilstoša kvalifikācijas dokumenta saņemšanai veic Jūrnieku reģistra sastādīta vērtēšanas komisija saskaņā ar Kodeksa standartos nosacītajiem kritērijiem un metodiku.

39. Ja tiek konstatēts nepietiekams kompetences līmenis kādā no kompetences jomām, vērtēšanas komisijai ir tiesības pieprasīt kandidātam veikt kompetences papildu pierādīšanu šajā jomā vai arī iziet atkārtotu apmācību kursus.

40. Jurniecības izglītības iestāžu noslēguma pārbaudījumos jurnieku kompetences novērtēšanu var apvienot ar šo iestāžu noslēguma pārbaudījumiem. Šādu apvienotu vērtēšanas komisiju sastāvs tiek saskaņots ar Jurnieku reģistru.

41. Jurnieku kompetences novērtēšanas rezultātus un kompetences atbilstību šo noteikumu un Konvencijas standartiem vērtētāji apliecina ar savu parakstu vērtēšanas protokolā.

42. Jurnieku reģistrs veic jurniecības profesionālās izglītības iestāžu un kursu apmācības procesa un pārbaudījumu norises uzraudzību, kā arī jurnieku kompetences uzturēšanas uzraudzību.

43. Satiksmes ministrijas Jurniecības departaments sagatavo un nosūta informāciju SJO ģenerālsekretāram atbilstoši Konvencijas IV panta, I/3., I/7., I/8., I/10. un I/13. noteikumu prasībām.

44. Jurniecības izglītības un apmācības kursu iestādēs ir ieviesta un pastāvīgi tiek uzturēta kvalitātes standartu sistēma atbilstoši Kodeksa A-I/8 nodaļas prasībām un Kodeksa B-I/8 nodaļas rekomendācijām.

2. Kvalifikācijas dokumentu izsniegšana un reģistrācija

45. Jurnieku reģistrs pieņem šādus kandidāta iesniegtus kvalifikācijas dokumentus:

45.1. iesniegumu;

45.2. vērtēšanas protokolu;

un uzrāda šādus dokumentus:

45.3. personu apliecinošu dokumentu;

45.4. medicīnas sertifikātu;

45.5. pamatkursa drošībā apmācības apliecību;

45.6. esošo kvalifikācijas dokumentu;

45.7. jurniecības izglītību apliecinošu dokumentu;

45.8. apliecību par darbu uz kuģa un/vai jurnieka grāmatiņu;

45.9. speciālās apmācības un profesionālās pilnveides vai profesionālās tālākizglītības kursu (apmācības kursu, kas ietver viena vai vairāku saīsinātu SJO paraugkursu programmas) apliecību/as, kas nepieciešama/as attiecīgā kvalifikācijas dokumenta saņemšanai.

46. Jurnieka veselības pārbaudes veic un medicīnas sertifikātu izsniedz ārsti atbilstoši satiksmes ministra noteiktai kārtībai par ārstu, kuri veic jurnieku veselības pārbaudes, sertificēšanu (atzīšanu).

47. Kuģa kapteiņa kompetences sertifikātu var izdot personām, kuras sasniegušas 20 gadu vecumu. Kuģa virsnieka vai radio operatora kompetences sertifikātu var izdot personām, kuras sasniegušas 18 gadu vecumu. Ierindas jurnieka Kvalifikācijas apliecību var izdot personām, kuras sasniegušas 16 gadu vecumu.

48. Jurnieku reģistrs veic jurnieku elektroniskās datu bāzes un arhīva uzturēšanu un sniedz informāciju Latvijas vai ārvalstu oficiālām iestādēm jurnieku dokumentu autentiskuma un derīguma salīdzināšanai.

49. Jurnieku reģistra datu bāzē un arhīvā tiek uzkrāti un saglabāti šādi jurnieku dokumenti un informācija:

49.1. iesniegums kvalifikācijas dokumenta saņemšanai;

49.2. vērtēšanas protokols;